

Tabellenboek G4 gezondheidsmonitor 2012

GGD Amsterdam
GGD Haaglanden
GGD Rotterdam-Rijnmond
Gemeente Utrecht, Volksgezondheid

December 2014, herziene versie

Tabellenboek G4 gezondheidsmonitor 2012

1 Het onderzoek

In 2012 hebben alle GGD-en in Nederland in samenwerking met het RIVM en het CBS een gezondheidsenquête uitgevoerd onder inwoners van 19 jaar en ouder. Naast de landelijke samenwerking en afstemming zijn er aanvullende afspraken gemaakt tussen de G4 (Den Haag, Amsterdam, Utrecht en Rotterdam). In deze G4-samenwerking is afgesproken de inhoud van de vragenlijsten en de uitvoering van het onderzoek zoveel mogelijk op elkaar af te stemmen en een gezamenlijk databestand te maken. Deelnemers konden in alle steden deelnemen door middel van een digitale vragenlijst of een schriftelijke vragenlijst en werd hulp bij het invullen aangeboden. Een deel van de onderzoekspopulatie is in elke stad aanvullend benaderd met een huisbezoek, of een mondeling of telefonisch interview.

Tabel 1.1: Netto steekproef op de gezondheidsmonitor 2012 per stad (alleen GGD respondenten)

Gezondheidsmonitor 2012	Den Haag	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam
19 tot 65 jaar	5.483	7.075	14.686	24.997
65 jaar en ouder	4.447	1.086	4.595	9.258
Totaal	9.930	8.161	19.281	34.255

Tabel 1.2: Netto respons op de gezondheidsmonitor 2012 per stad (alleen GGD respondenten)

Gezondheidsmonitor 2012	Den Haag	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam
19 tot 65 jaar	36%	42%	33%	33%
65 jaar en ouder	57%	57%	54%	56%
Totaal	45%	44%	38%	39%

Tabel 1.3: Aantal respondenten naar leeftijd in databestand G4 gezondheidsmonitor 2012 per stad

Gezondheidsmonitor 2012	Den Haag	Utrecht	Amsterdam	Rotterdam	Totaal G4
19 tot 65 jaar totaal	2.138	2.124	5.113	8.452	18.827
GGD	1.940	2.953	4.786	8.211	17.890
CBS	198	171	327	241	937
65 jaar en ouder totaal	2.564	634	2.502	5.260	10.960
GGD	2.521	620	2.432	5.189	10.762
CBS	43	14	70	71	198
Totaal	4.702	3.758	7.615	13.712	29.787
GGD	4.461	3.573	7.218	13.400	28.652
CBS	241	185	397	312	1.135

*Van sommige G4 thema's is er geen data beschikbaar bij de CBS respondenten.

Tabel 1.4: Aantal respondenten naar herkomst en leeftijd in databestand G4 gezondheidsmonitor 2012

Herkomst	19 tot 65 jaar	65 jaar en ouder	Totaal G4
Autochtoon	11.578	8.469	20.047
Marokko	850	193	1.043
Turkije	998	199	1.197
Suriname	1.305	595	1.900
Caribisch gebied (Aruba en Antillen)	347	81	428
Overige niet-westerse landen	1.383	189	1.572
Overige westerse landen	2.174	1.181	3.355
Kaapverdië*	192	53	245
Totaal	18.827	10.960	29.787

* Kaapverdise herkomst alleen bekend bij Rotterdammers.

Toelichting bij tabellen

De gegevens in onderstaande tabellen zijn gebaseerd op de gezamenlijke G4 dataset van de gezondheidsenquête volwassenen en ouderen 2012.

De prevalentiecijfers zijn gebaseerd op de lokale bestanden aangevuld met respondenten van het CBS. Welke wijken per stad tot de achterstandswijken zijn gerekend staan beschreven in tabel 3.1 tot en met 3.4.

2 Resultaten

Tabel 2.1: Samenvattende tabel prevalentiecijfers 19 jaar en ouder

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
Lichamelijke en psychische gezondheid								
Ervaren gezondheid (zeer goed of goed)	77,6	74,9	72,5	70,9	73,6	65,4	77,9	76,5
Minimaal 1 chronische ziekte of aandoening (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	39,9	42,0	43,9	44,2	42,7	46,2	41,0	45,8
Minimaal 2 chronische ziekten of aandoeningen (wel / niet onder behandeling of controle van arts) in de afgelopen 12 maanden	28,9	32,0	32,8	31,2	31,5	36,9	28,7	32,2
Diabetes (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	5,7	6,2	6,5	6,8	6,3	8,7	5,1	5,9
Hartinfarct (ooit)	3,0	2,6	3,1	3,5	3,0	3,7	2,6	3,2
Astma of COPD (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	6,6	5,4	7,0	6,2	6,1	7,3	5,5	5,9
Belemmerd door chronische ziekte of aandoening (licht en sterk)	68,1	64,0	68,6	66,9	66,4	70,5	64,1	X
Belemmerd door chronische ziekte of aandoening (sterk)	20,1	18,8	23,9	21,0	20,7	26,1	17,7	X
Minimaal 1 beperking op gehoor, zicht of mobiliteit	14,5	16,5	18,7	19,6	17,6	23,9	14,3	14,8
Beperking van het gehoor	3,6	3,7	5,0	5,3	4,4	6,4	3,4	4,2
Beperking van het zicht	6,5	8,2	9,2	9,3	8,5	12,1	6,6	5,7
Beperking in mobiliteit	9,6	11,2	13,2	12,9	11,9	16,9	9,3	9,6
Matig en hoog risico op depressie of angststoornis	39,8	46,4	48,6	48,6	46,6	54,5	42,5	39,8
Hoog risico op depressie of angststoornis	7,5	7,4	11,1	9,1	8,7	13,3	6,4	5,7
Overgewicht (BMI >= 25)	38,4	39,7	48,5	49,1	44,0	48,7	41,6	48,3
Obesitas (BMI >= 30)	10,4	11,3	14,1	14,8	12,7	15,6	11,3	12,7
Leefstijl								
Roken	23,7	28,4	28,2	26,7	27,2	30,2	25,7	22,8

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
Drinkt alcohol in het afgelopen jaar	79,6	75,6	75,8	72,7	75,4	61,2	82,6	82,2
Overmatig alcoholgebruik ¹	8,8	10,8	7,4	6,9	8,7	6,3	9,9	8,4
Zwaar alcoholgebruik ⁵	12,1	13,3	10,1	9,2	11,3	9,0	12,4	10,4
Alcohol afhankelijk ²	10,6	15,1	10,6	10,3	12,1	11,1	12,6	X
Alcoholafhankelijk en overmatige drinker ³	3,5	5,0	2,8	3,1	3,8	3,0	4,1	X
Alcohol afhankelijk en overmatige drinker en/of zware drinker ^{4,5}	5,0	7,4	4,7	4,4	5,6	4,8	6,0	X
Beweging (voldoen aan beweegnorm)	60,6	63,7	59,3	54,1	59,6	54,3	62,3	60,8
Groente consumptie (voldoen aan groentenorm)	48,5	49,1	49,5	45,5	48,1	45,9	49,2	X
Fruit consumptie (voldoen aan fruitnorm)	39,6	42,5	41,2	44,1	42,2	45,0	40,8	X
Sociale determinanten van gezondheid								
Matig tot (zeer) ernstig eenzaam	35,3	43,0	45,6	48,7	44,0	52,3	39,7	38,8
(Zeer) ernstig eenzaam	7,3	10,6	13,8	13,7	11,7	16,6	9,1	8,4
Huiselijk geweld (ooit slachtoffer)	6,7	9,5	9,0	8,2	8,6	9,4	8,2	7,4
Huiselijk geweld (in het afgelopen jaar slachtoffer)	0,4	1,0	1,2	1,1	1,0	1,3	0,8	0,8
Huiselijk geweld (in laatste 5 jaar slachtoffer)	1,7	2,5	2,8	3,0	2,6	3,5	2,1	2,1
Onvoldoende regie over eigen leven	10,6	10,0	12,4	12,0	11,2	15,4	9,0	X
Vrijwilligerswerk	27,3	19,8	22,8	19,3	21,4	17,3	23,6	X
Financiële situatie (moeite met rondkomen)	28,9	32,7	33,0	34,2	32,6	41,7	28,0	22,5
Sociaal uitgesloten (matig tot sterk)	7,5	9,0	12,2	12,5	10,5	18,0	6,6	5,0 *
SUdim1: Onvoldoende sociale participatie (matig tot sterk)	5,7	6,5	8,9	9,1	7,6	11,4	5,7	5,0 *
SUdim2: Materiële deprivatie (matig tot sterk)	6,8	9,0	10,4	10,4	9,4	15,4	6,3	5,0 *
SUdim3: Onvoldoende toegang tot sociale grondrechten (matig tot sterk)	7,5	10,0	12,8	11,3	10,6	18,3	6,7	4,9 *
SUdim4: Onvoldoende normatieve integratie (matig tot sterk)	6,5	6,6	8,8	12,6	8,7	12,3	6,9	5,1 *
Sociaal uitgesloten (enigszins)	14,2	15,9	17,0	19,5	16,9	24,2	13,2	10,0 *
SUdim1: Onvoldoende sociale participatie (enigszins)	11,0	12,9	13,2	15,3	13,4	17,1	11,4	9,9 *
SUdim2: Materiële deprivatie (enigszins)	12,0	16,8	15,3	15,0	15,3	20,2	12,8	9,3 *

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
SUdim3: Onvoldoende toegang tot sociale grondrechten (enigszins)	13,5	14,3	15,0	17,3	15,2	21,8	11,8	9,6 *
SUdim4: Onvoldoende normatieve integratie (enigszins)	12,2	11,4	13,0	17,3	13,5	17,2	11,6	9,3 *
Fysieke determinanten van gezondheid								
Voldoende voor tevredenheid met woonomgeving (rapportcijfer>5)	86,5	86,7	82,5	85,5	85,4	74,7	90,8	X
Ruim voldoende voor tevredenheid met woonomgeving (rapportcijfer>7)	56,5	58,5	53,3	52,7	55,5	38,6	64,1	X
Voldoende voor tevredenheid met woning (rapportcijfer>5)	90,1	88,0	87,2	88,9	88,4	80,6	92,3	X
Ruim voldoende voor tevredenheid met woning (rapportcijfer>7)	65,5	64,2	64,6	62,1	63,9	52,5	69,7	X
Zorg								
Contact met huisarts in afgelopen 2 maanden	34,7	36,4	40,3	38,7	37,7	40,6	36,2	X
Contact met huisarts in afgelopen 12 maanden	73,4	75,3	77,0	75,0	75,3	75,7	75,1	X
Mantelzorg geven (langer dan 3 maanden of meer dan 8 uur per week)	9,2	9,2	9,7	9,9	9,5	8,2	10,2	12,1

Rood: percentage verschilt in negatieve zin van de rest van de steden of wijken

Groen: percentage verschilt in positieve zin van de rest van de steden of wijken

X: onderwerp niet landelijk nagevraagd

* Test of independence geeft Likelihood ratio van 0,050 en Pearson van 0,043, Hier gepresenteerd als significant afwijkend.

¹ Overmatige alcoholgebruik: >21 glazen/week (mannen) of > 14 glazen/week (vrouwen)

² Alcohol afhankelijk: Scoort 3 of hoger of KNIBBE vragenlijst (meet alcohol afhankelijkheid)

³ Risicodrinker en overmatige drinker: alcohol afhankelijk en overmatige drinker

⁴ Risicodrinker en overmatige en/of zware drinker: alcohol afhankelijk en overmatige en/of zware drinker

⁵ Zwaar alcoholgebruik: minimaal 1 keer per week 6 of meer glazen (mannen) of minimaal 1 keer per week 4 of meer glazen per week (vrouwen)

Tabel 2.2: Samenvattende tabel prevalentiecijfers 19 tot en met 64 jaar

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
Lichamelijke en psychische gezondheid								
Ervaren gezondheid (zeer goed of goed)	81,8	78,6	75,7	75,4	77,6	69,1	82,1	80,7
Minimaal 1 chronische ziekte of aandoening (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	34,2	36,2	37,7	37,4	36,5	40,3	34,6	37,9
Minimaal 2 chronische ziekten of aandoeningen (wel / niet onder behandeling of controle van arts) in de afgelopen 12 maanden	23,9	27,4	28,3	26,2	26,8	32,5	23,8	26,4
Diabetes (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	2,8	4,1	4,2	4,6	4,1	6,0	3,1	3,4
Hartinfarct (ooit)	1,4	1,2	1,6	1,9	1,5	2,2	1,2	1,4
Astma of COPD (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	5,5	4,6	6,6	5,3	5,4	6,5	4,8	4,9
Belemmerd door chronische ziekte of aandoening (licht en sterk)	66,2	62,7	68,8	66,0	65,4	69,8	63,0	X
Belemmerd door chronische ziekte of aandoening (sterk)	19,2	17,9	23,2	19,4	19,6	25,5	16,4	X
Minimaal 1 beperking op gehoor, zicht of mobiliteit	11,0	13,1	15,2	15,1	13,8	20,1	10,4	10,7
Beperking van het gehoor	2,9	3,0	4,4	4,1	3,6	5,7	2,5	3,0
Beperking van het zicht	5,3	7,2	8,4	8,1	7,4	11,0	5,5	4,9
Beperking in mobiliteit	6,7	7,9	9,9	8,7	8,3	13,2	5,8	5,9
Matig en hoog risico op depressie of angststoornis	39,8	47,3	49,6	47,9	46,8	54,9	42,6	40,2
Hoog risico op depressie of angststoornis	7,5	7,6	11,8	9,3	8,9	13,7	6,4	6,0
Overgewicht (BMI >= 25)	35,5	37,1	46,9	46,2	41,4	46,3	38,9	45,5
Obesitas (BMI >= 30)	9,5	10,4	13,8	13,8	11,9	14,7	10,5	11,8
Leefstijl								
Roken	24,8	30,3	30,5	29,2	29,3	32,4	27,6	25,5
Drinkt alcohol in het afgelopen jaar	81,4	76,0	76,2	73,1	76,1	61,4	83,7	83,5
Overmatig alcoholgebruik ¹	8,8	10,7	6,9	6,7	8,5	6,0	9,8	8,4
Zwaar alcoholgebruik ⁵	12,8	14,3	10,9	9,7	12,1	9,5	13,4	11,6

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
Alcohol afhankelijk ²	11,0	16,1	11,1	10,9	12,9	11,8	13,4	X
Alcoholafhankelijk en overmatige drinker ³	3,7	5,2	2,8	3,2	3,9	3,1	4,3	X
Alcohol afhankelijk en overmatige drinker en/of zware drinker ^{4,5}	5,3	7,8	4,9	4,6	5,9	5,0	6,4	X
Cannabisgebruik in afgelopen 4 weken	5,6	8,8	4,5	6,1	6,7	7,3	6,3	X
Beweging (voldoen aan beweegnorm)	60,3	63,2	57,7	52,8	58,7	53,8	61,3	58,9
Groente consumptie (voldoen aan groentenorm)	48,2	49,2	49,1	44,6	47,8	45,5	49,0	X
Fruit consumptie (voldoen aan fruitnorm)	37,1	40,4	38,5	41,0	39,6	43,2	37,8	X
Sociale determinanten van gezondheid								
Matig tot (zeer) ernstig eenzaam	33,8	41,9	44,9	47,2	42,8	51,8	38,0	37,2
(Zeer) ernstig eenzaam	6,7	10,5	14,1	13,5	11,5	16,8	8,7	8,3
Huiselijk geweld (ooit slachtoffer)	6,9	10,0	10,1	9,0	9,3	10,1	8,9	8,4
Huiselijk geweld (in het afgelopen jaar slachtoffer)	0,5	1,1	1,4	1,3	1,1	1,5	0,9	0,9
Huiselijk geweld (in laatste 5 jaar slachtoffer)	1,9	2,8	3,3	3,5	3,0	3,9	2,5	2,4
Onvoldoende regie over eigen leven	9,1	9,0	11,2	10,5	9,9	14,5	7,5	X
Vrijwilligerswerk	27,8	19,6	22,5	19,7	21,5	17,5	23,6	X
Financiële situatie (moeite met rondkomen)	30,0	34,1	35,3	37,0	34,6	43,6	29,8	24,8
Betaalde werkkring	74,2	74,8	71,8	70,3	72,8	65,4	76,8	76,7
Sociaal uitgesloten (matig tot sterk)	7,5	9,4	13,2	13,4	11,0	18,8	6,9	5,5 *
SUdim1: Onvoldoende sociale participatie (matig tot sterk)	5,4	6,5	9,0	9,0	7,6	11,5	5,5	5,1 *
SUdim2: Materiële deprivatie (matig tot sterk)	6,6	8,9	11,0	11,1	9,6	15,7	6,4	5,4 *
SUdim3: Onvoldoende toegang tot sociale grondrechten (matig tot sterk)	7,7	10,7	14,2	12,1	11,4	19,5	7,1	5,5 *
SUdim4: Onvoldoende normatieve integratie (matig tot sterk)	6,3	6,5	9,0	12,9	8,8	12,1	7,0	5,3 *
Sociaal uitgesloten (enigszins)	14,4	16,0	17,8	19,4	17,1	24,5	13,2	10,4 *
SUdim1: Onvoldoende sociale participatie (enigszins)	10,9	12,8	13,1	15,3	13,3	17,1	11,2	9,8 *
SUdim2: Materiële deprivatie (enigszins)	12,0	17,3	16,1	15,6	15,8	20,6	13,2	9,8 *

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
SUdim3: Onvoldoende toegang tot sociale grondrechten (enigszins)	13,9	14,7	15,5	17,6	15,5	22,4	11,9	10,0 *
SUdim4: Onvoldoende normatieve integratie (enigszins)	12,8	12,0	13,9	18,3	14,2	17,8	12,3	10,1 *
Fysieke determinanten van gezondheid								
Voldoende voor tevredenheid met woonomgeving (rapportcijfer>5)	86,3	86,3	81,1	83,8	84,5	73,1	90,4	X
Ruim voldoende voor tevredenheid met woonomgeving (rapportcijfer>7)	55,5	57,5	50,5	48,7	53,3	35,9	62,4	X
Voldoende voor tevredenheid met woning (rapportcijfer>5)	89,8	87,2	85,7	88,7	87,7	79,4	92,1	X
Ruim voldoende voor tevredenheid met woning (rapportcijfer>7)	64,1	62,6	62,2	61,4	62,4	50,8	68,5	X
Zorg								
Contact met huisarts in afgelopen 2 maanden	32,1	34,6	38,6	36,6	35,6	38,7	34,0	X
Contact met huisarts in afgelopen 12 maanden	71,5	73,7	75,3	73,4	73,6	74,1	73,3	X
Mantelzorg geven (langer dan 3 maanden of meer dan 8 uur per week)	8,4	8,8	9,1	9,8	9,1	7,7	9,8	11,9

Rood: percentage verschilt in negatieve zin van de rest van de steden of wijken

Groen: percentage verschilt in positieve zin van de rest van de steden of wijken

X: onderwerp niet landelijk nagevraagd

* Test of independence geeft Likelihood ratio van 0,050 en Pearson van 0,043, Hier gepresenteerd als significant afwijkend.

¹ Overmatige alcoholgebruik: >21 glazen/week (mannen) of > 14 glazen/week (vrouwen)

² Alcohol afhankelijk: Scoort 3 of hoger of KNIBBE vragenlijst (meet alcohol afhankelijkheid)

³ Risicodrinker en overmatige drinker: alcohol afhankelijk en overmatige drinker

⁴ Risicodrinker en overmatige en/of zware drinker: alcohol afhankelijk en overmatige en/of zware drinker

⁵ Zwaar alcoholgebruik: minimaal 1 keer per week 6 of meer glazen (mannen) of minimaal 1 keer per week 4 of meer glazen per week (vrouwen)

Tabel 2.3: Samenvattende tabel prevalentiecijfers 65 jaar en ouder

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
Lichamelijke en psychische gezondheid								
Ervaren gezondheid (zeer goed of goed)	47,7	52,4	56,0	50,6	52,1	42,8	56,3	60,6
Minimaal 1 chronische ziekte of aandoening (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	79,7	79,1	77,5	81,0	79,4	84,8	77,0	78,3
Minimaal 2 chronische ziekten of aandoeningen (wel / niet onder behandeling of controle van arts) in de afgelopen 12 maanden	63,8	60,4	57,3	57,3	59,2	65,5	56,4	56,0
Diabetes (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	26,3	18,6	18,2	17,3	19,0	25,6	16,1	15,5
Hartinfarct (ooit)	14,2	10,7	10,3	10,8	11,0	13,1	10,2	10,1
Astma of COPD (onder behandeling van huisarts of specialist) in de afgelopen 12 maanden	13,9	10,1	9,3	11,8	10,9	13,0	10,0	10,3
Belemmerd door chronische ziekte of aandoening (licht en sterk)	77,0	69,0	67,8	70,1	70,0	73,6	68,3	X
Belemmerd door chronische ziekte of aandoening (sterk)	24,6	22,7	26,5	26,2	24,8	28,8	22,9	X
Minimaal 1 beperking op gehoor, zicht of mobiliteit	39,2	36,9	36,3	39,8	37,9	46,6	34,1	30,2
Beperking van het gehoor	9,2	7,8	7,9	11,0	9,0	10,7	8,2	8,4
Beperking van het zicht	15,3	14,1	13,4	14,6	14,2	18,8	12,2	8,9
Beperking in mobiliteit	30,2	30,8	29,1	31,8	30,7	39,3	26,8	23,3
Matig en hoog risico op depressie of angststoornis	40,2	41,6	43,3	52,0	45,2	51,6	42,3	38,4
Hoog risico op depressie of angststoornis	7,7	6,1	8,0	8,5	7,5	10,6	6,1	4,3
Overgewicht (BMI $\geq$ 25)	59,3	55,5	56,4	61,7	58,2	63,9	55,6	59,2
Obesitas (BMI $\geq$ 30)	16,5	16,7	15,6	19,3	17,3	21,2	15,5	15,8
Leefstijl								
Roken	16,3	16,8	16,7	14,9	16,1	17,2	15,6	12,6
Drinkt alcohol in het afgelopen jaar	66,7	72,6	73,7	70,8	71,6	59,5	76,9	77,3
Overmatig alcoholgebruik ¹	9,0	11,8	10,2	8,1	9,9	7,7	10,9	8,2
Zwaar alcoholgebruik ⁵	6,8	6,7	6,1	6,8	6,6	5,9	6,9	5,8

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
Alcohol afhankelijk ²	7,0	8,7	7,8	6,8	7,7	6,6	8,2	X
Alcoholafhankelijk en overmatige drinker ³	2,5	3,4	2,9	2,6	2,9	2,6	3,1	X
Alcohol afhankelijk en overmatige drinker en/of zware drinker ^{4,5}	3,5	4,4	3,6	3,5	3,8	3,7	3,9	X
Beweging (voldoen aan beweegnorm)	62,4	67,4	67,3	60,3	64,5	57,5	67,5	68,2
Groente consumptie (voldoen aan groentenorm)	50,3	48,2	51,6	49,6	49,8	48,4	50,4	X
Fruit consumptie (voldoen aan fruitnorm)	57,2	55,3	55,0	57,8	56,3	55,6	56,6	X
Sociale determinanten van gezondheid								
Matig tot (zeer) ernstig eenzaam	45,9	49,6	48,9	55,5	50,9	55,6	48,8	45,2
(Zeer) ernstig eenzaam	11,6	11,0	12,1	14,2	12,4	15,1	11,1	8,7
Huiselijk geweld (ooit slachtoffer)	5,2	6,1	3,9	4,6	5,0	5,1	4,9	3,8
Huiselijk geweld (in het afgelopen jaar slachtoffer)	0,1	0,3	0,1	0,2	0,2	0,3	0,1	0,3
Huiselijk geweld (in laatste 5 jaar slachtoffer)	0,4	0,6	0,3	0,6	0,5	0,8	0,4	0,6
Onvoldoende regie over eigen leven	22,3	16,5	19,1	19,2	18,7	21,8	17,3	X
Vrijwilligerswerk	23,3	21,3	24,3	17,3	21,0	15,9	23,2	X
Financiële situatie (moeite met rondkomen)	21,3	24,0	21,6	21,2	22,2	30,0	18,8	13,8
Inkomen alleen AOW	19,9	26,5	23,4	28,4	25,7	38,2	20,2	21,1
Sociaal uitgesloten (matig tot sterk)	7,7	6,7	7,5	8,5	7,6	13,0	5,2	2,9 *
SUdim1: Onvoldoende sociale participatie (matig tot sterk)	8,3	6,0	8,4	9,6	8,0	10,4	6,9	4,6 *
SUdim2: Materiële deprivatie (matig tot sterk)	7,7	9,3	7,3	7,3	8,0	13,1	5,8	3,5 *
SUdim3: Onvoldoende toegang tot sociale grondrechten (matig tot sterk)	6,3	6,0	5,5	7,7	6,5	10,7	4,6	2,7 *
SUdim4: Onvoldoende normatieve integratie (matig tot sterk)	7,4	6,9	7,7	11,0	8,5	13,1	6,5	4,0 *
Sociaal uitgesloten (enigszins)	12,9	15,2	12,9	19,7	15,8	22,3	13,0	8,4 *
SUdim1: Onvoldoende sociale participatie (enigszins)	11,4	13,5	13,8	15,3	13,9	17,2	12,4	10,3 *
SUdim2: Materiële deprivatie (enigszins)	12,1	14,1	11,0	12,4	12,6	17,8	10,3	7,2 *

	Utrecht	Amsterdam	Den Haag	Rotterdam	G4 totaal	Achterstands- wijken	Overige wijken	Nederland
SUdim3: Onvoldoende toegang tot sociale grondrechten (enigszins)	11,1	11,7	12,6	16,0	13,2	17,7	11,2	7,7 *
SUdim4: Onvoldoende normatieve integratie (enigszins)	8,3	7,6	8,6	12,8	9,6	13,1	8,1	6,3 *
Fysieke determinanten van gezondheid								
Voldoende voor tevredenheid met woonomgeving (rapportcijfer>5)	88,2	89,2	89,6	93,2	90,5	84,7	93,0	X
Ruim voldoende voor tevredenheid met woonomgeving (rapportcijfer>7)	64,4	64,9	67,8	70,6	67,4	54,9	73,0	X
Voldoende voor tevredenheid met woning (rapportcijfer>5)	92,1	92,2	94,4	89,8	92,0	88,0	93,7	X
Ruim voldoende voor tevredenheid met woning (rapportcijfer>7)	75,1	73,8	76,3	65,7	72,0	63,1	75,9	X
Zorg								
Contact met huisarts in afgelopen 2 maanden	53,8	47,9	48,9	48,3	48,9	52,1	47,5	X
Contact met huisarts in afgelopen 12 maanden	87,2	85,1	85,7	82,4	84,6	85,3	84,3	X
Mantelzorg geven (langer dan 3 maanden of meer dan 8 uur per week)	15,1 *	11,5	13,0	10,3	11,9	11,2	12,2	12,8

Rood: percentage verschilt in negatieve zin van de rest van de steden of wijken

Groen: percentage verschilt in positieve zin van de rest van de steden of wijken

X: onderwerp niet landelijk nagevraagd

* Test of independence geeft Likelihood ratio van 0,050 en Pearson van 0,043, Hier gepresenteerd als significant afwijkend.

¹ Overmatige alcoholgebruik: >21 glazen/week (mannen) of > 14 glazen/week (vrouwen)

² Alcohol afhankelijk: Scoort 3 of hoger of KNIBBE vragenlijst (meet alcohol afhankelijkheid)

³ Risicodrinker en overmatige drinker: alcohol afhankelijk en overmatige drinker

⁴ Risicodrinker en overmatige en/of zware drinker: alcohol afhankelijk en overmatige en/of zware drinker

⁵ Zwaar alcoholgebruik: minimaal 1 keer per week 6 of meer glazen (mannen) of minimaal 1 keer per week 4 of meer glazen per week (vrouwen)

3 Achterstandswijken per stad

In de onderstaande tabellen is per stad aangegeven welke gebieden er tot de achterstandswijken gerekend worden.

Tabel 3.1 Buurten/buurtcombinaties in Rotterdam die in het G4 bestand tot de achterstandswijken gerekend worden

Oude Westen
Delfshaven
Bospolder
Tussendijken
Spangen
Nieuwe Westen
Middelland
Nieuw-Mathenesse / Oud-Mathenesse / Witte Dorp (niet in 2008)
Kleinpolder
Provenierswijk
Bergpolder
Oude Noorden
Rubroek
Nieuw-Crooswijk / Oud-Crooswijk
Vreewijk
Bloemhof
Hillesluis
Katendrecht
Afrikaanderwijk
Feijenoord (niet in 2008)
Charlois / Zuidrand / Zuidplein / Zuiderpark / Wielewaal
Tarwewijk
Carnisse
Zuidwijk
Oud-Charlois / Heijplaat
Pendrecht

Tabel 3.2 Buurtcombinaties in Amsterdam die in het G4 bestand tot de achterstandswijken gerekend worden

Transvaalbuurt
Indische Buurt West
Indische Buurt Oost ¹
Landlust
Erasmuspark
De Kolenkit
De Krommert
Van Galenbuurt
Hoofdweg e.o.
Slotermeer Noordoost
Slotermeer Zuidwest
Geuzenveld
Osdorp Oost (Wildemanbuurt)
Osdorp Midden
Overtoomse Veld
Slotervaart (Jacob Geelbuurt) ¹
Volewijk
IJplein/Vogelbuurt
Nieuwendam Noord
Banne Buiksloot
Bijlmer Oost (E, G, K)
Venserpolder West ²
Venserpolder Oost ²
Holendrecht West ²

¹behoort niet tot fundament Wijkaanpak, maar is wel meegenomen in de extra steekproef voor AGM 2012

²Venserpolder West (T93a), Venserpolder Oost (T93b), Holendrecht West (T96a) zijn niet meegenomen in de aanvullende steekproef, omdat het CBS geen buurten kon selecteren uit het GBA.

Tabel 3.3 Buurten/buurtcombinaties in Utrecht die in het G4 bestand tot de achterstandswijken gerekend worden

Ondiep	Nijenoord, Hoogstraat e.o. Ondiep
Zuilen oost	Geuzenwijk, De Driehoek Schaakbuurt e.o.
Overvecht	Taagdreef, Wolgadreef Zamenhofdreef, Neckardreef Vechtzoom, Klopvaart Zambesiedreef, Tigrisdreef
Kanaleneiland	Transwijk Kanaleneiland
Hoograven	Oud Hoograven, Tolsteeg ¹ Nieuw Hoograven, Bokkenbuurt

¹ Oud Hoograven, Tolsteeg is binnen Hoograven het betere deel van dit gebied en wordt daarom niet altijd tot de achterstandswijk gerekend. In het G4 bestand wordt heel Hoograven net als in 2008 gerekend tot een wijk met achterstand.

Tabel 3.4 Wijken in Den Haag die in het G4 bestand tot de achterstandswijken gerekend worden

Stationsbuurt
Schildersbuurt
Transvaalkwartier
Bouwlust/Vrederust
Morgenstond
Moerwijk
Regentessekwartier
Groente- en Fruitmarkt
Laakkwartier
Spoorwijk